

Atsisakiusios įgyvendinti laikiną tarptautinės apsaugos prašytojų perkėlimo mechanizmą Lenkija, Vengrija ir Čekijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Sąjungos teisę.

Šios valstybės narės negali remtis nei savo atsakomybe už viešosios tvarkos palaikymą ir visuomenės saugumo užtikrinimą, nei tariamu perkėlimo mechanizmo neveikimu, siekdamos neįgyvendinti šio mechanizmo

2020 m. balandžio 2 d. paskelbtame Sprendime *Komisija / Lenkija, Vengrija ir Čekijos Respublika (Laikinas tarptautinės apsaugos prašytojų perkėlimo mechanizmas)* (C-715/17, C-718/17 ir C-719/17) **Teisingumo Teismas patenkino ieškinius dėl įsipareigojimų neįvykdymo, kuriuos Komisija pareiškė** trims valstybėms narėms, siekdama, kad būtų konstatuota, jog nenurodžiusios reguliariai bent kas tris mėnesius atitinkamo tarptautinės apsaugos prašytojų, kurie gali būti greitai perkelti į jų teritorijas, skaičiaus ir neįgyvendinusios joms tenkančių susijusių įsipareigojimų dėl perkėlimo, **šios valstybės narės neįvykdė įsipareigojimų pagal Sąjungos teisę. Viena vertus, Teisingumo Teismas konstatavo, kad trys atitinkamos valstybės narės neįvykdė Tarybos sprendimo dėl privalomo 120 000 tarptautinės apsaugos prašytojų perkėlimo iš Graikijos ir Italijos į kitas Sąjungos valstybes nares¹. Kita vertus, Teisingumo Teismas konstatavo, kad Lenkija ir Čekijos Respublika taip pat neįvykdė įsipareigojimų pagal Tarybos anksčiau priimtą sprendimą dėl savanoriško 40 000 tarptautinės apsaugos prašytojų perkėlimo iš Graikijos ir Italijos į kitas Sąjungos valstybes nares². Vengrijai nebuvo privalomos pastarajame sprendime numatytos perkėlimo priemonės.**

2015 m. rugsėjo mėn. Taryba priėmė minėtus sprendimus (toliau – sprendimai dėl perkėlimo) atsižvelgusi į nepaprastą padėtį, susidariusią dėl į Graikiją ir Italiją atvykusių trečiųjų šalių piliečių. Pagal šiuos sprendimus³ 2015 gruodžio mėn. Lenkija nurodė, kad 100 asmenų gali būti greitai perkelti į jos teritoriją. Vis dėlto ji neperkėlė nė vieno asmens, taip pat vėliau neprisiėmė jokių susijusių įsipareigojimų dėl perkėlimo. Dėl Vengrijos reikia pažymėti, kad ji niekada nenurodė, kiek asmenų galima perkelti į jos teritoriją pagal jai privalomą sprendimą dėl perkėlimo, todėl joks asmuo nebuvo perkeltas į jos teritoriją. Galiausiai 2016 m. vasario ir gegužės mėn. Čekijos Respublika, taikydama sprendimus dėl perkėlimo⁴, nurodė, kad 50 asmenų gali būti perkelti į jos teritoriją. 12 asmenų iš tikrųjų buvo perkelti iš Graikijos, tačiau vėliau Čekijos Respublika nebeprisiėmė jokio įsipareigojimo dėl perkėlimo.

Sprendime Teisingumo Teismas visų pirma **atmetė atitinkamų trijų valstybių narių nurodytą argumentą, kad Komisijos ieškiniai nepriimtini, nes atitinkamai 2017 m. rugsėjo 17 d. ir 26 d. pasibaigus sprendimų dėl perkėlimo taikymo laikotarpiui, jos nebegali ištaisyti nurodytų pažeidimų.** Šiuo klausimu Teisingumo Teismas priminė, kad ieškinyje dėl įsipareigojimų neįvykdymo yra priimtinas, jeigu Komisija prašo tik konstatuoti nurodytą pažeidimą, be kita ko, susiklosčius tokioms situacijoms, kaip nagrinėjamos šiose bylose, kai Sąjungos teisės aktas, kuris,

¹ 2015 m. rugsėjo 22 d. Tarybos sprendimo (ES) 2015/1601, kuriuo Italijos ir Graikijos labai nustatomos laikinosios priemonės tarptautinės apsaugos srityje (OL L 248, 2015, p. 80). Šio sprendimo galiojimas buvo ginčijamas sujungtose bylose [C-643/15 ir C-647/15](#), *Slovakija ir Vengrija / Taryba*, taip pat žr. Pranešimą spaudai [Nr. 91/17](#).

² 2015 m. rugsėjo 14 d. Tarybos sprendimo (ES) 2015/1523, kuriuo Italijos ir Graikijos labai nustatomos laikinosios priemonės tarptautinės apsaugos srityje (OL L 239, 2015, p. 146).

³ Šių sprendimų 5 straipsnių 2 dalys.

⁴ Šių sprendimų 5 straipsnių 2 dalys.

kaip teigiama, buvo pažeistas, galutinai nebetaikomas pasibaigus pagrįstoje nuomonėje nustatytam terminui, t. y., 2017 m. rugpjūčio 23 d. Be to, **šių įsipareigojimų neįvykdymo konstatavimas tebėra susijęs su materialiniu interesu, be kita ko, siekiant nustatyti atsakomybę, kuri dėl įsipareigojimų neįvykdymo valstybei narei gali kilti kitoms valstybėms narėms, Sąjungai ar privatiems asmenims, pagrindą.**

Dėl bylos esmės Lenkija ir Vengrija, be kita ko, teigė, kad jos turėjo teisę netaikyti sprendimų dėl perkėlimo pagal SESV 72 straipsnį, pagal kurį SESV nuostatomis laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės, kuriai priskirtina, be kita ko, prieglobsčio politika, srityje nedaromas poveikis valstybėms narėms įgyvendinant atsakomybę už viešosios tvarkos palaikymą ir visuomenės saugumo užtikrinimą. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas konstatavo, kad SESV 72 straipsnyje įtvirtinta nuo bendrųjų Sąjungos teisės normų leidžianti nukrypti nuostata, todėl ji turi būti aiškinama siaurai. Taigi, **šis straipsnis negali suteikti valstybėms narėms teisės nukrypti nuo Sąjungos teisės nuostatų vien remiantis interesais palaikyti viešąją tvarką ir užtikrinti vidaus saugumą; jos turi įrodyti būtinybę pasinaudoti šiame straipsnyje numatyta leidžiančia nukrypti nuostata, siekdamas vykdyti atsakomybę šiose srityse.**

Šiame kontekste Teisingumo Teismas pažymėjo, kad pagal sprendimus dėl perkėlimo **visais perkėlimo Europos Sąjungoje procedūros etapais** iki faktiško tarptautinės apsaugos prašytojo perdavimo **reikia atsižvelgti į nacionalinio saugumo ir viešosios tvarkos aspektus.** Šiuo klausimu Teisingumo Teismas nusprendė, kad reikia pripažinti didelę diskreciją valstybių narių, į kurias perkeliama prašytojai, kompetentingoms institucijoms, kai jos nustato, ar perkeltinas trečiosios šalies pilietis kelia pavojų nacionaliniam saugumui arba viešajai tvarkai jų teritorijoje. Šiuo aspektu Teisingumo Teismas nurodė, kad sąvoka „pavojus jos nacionaliniam saugumui ar viešajai tvarkai“⁵ turi būti aiškinama kaip apimanti tiek realią, tiek potencialią grėsmę. Vis dėlto Teisingumo Teismas patikslino, kad **minėtos institucijos gali remtis minėtais motyvais tik išnagrinėjusios, ar konkrečiu atveju yra nuoseklių, objektyvių ir tikslų aplinkybių, leidžiančių įtarti, kad atitinkamas prašytojas kelia tokį realų ar potencialų pavojų.** Todėl jis nusprendė, kad **pagal šias nuostatas valstybei narei draudžiama per šią perkėlimo procedūrą kategoriškai remtis SESV 72 straipsniu vien bendros prevencijos tikslais ir nenustatant tiesioginio ryšio su konkrečiu atveju, siekiant pateisinti įsipareigojimų, jai tenkančių pagal sprendimus dėl perkėlimo, įgyvendinimo sustabdymą ar net nutraukimą.**

Toliau dėl Čekijos Respublikos argumento, pagrįsto nagrinėjamo perkėlimo mechanizmo neveikimu, Teisingumo Teismas konstatavo, kad negalima pripažinti, jog valstybė narė galėtų vienašališkai vertinti tariamą minėtais aktais nustatytą perkėlimo mechanizmą kaip neveiksmingą ar net tariamai neveikiantį ir nesilaikyti jokių jai pagal tuos pačius aktus tenkančių įsipareigojimų dėl perkėlimo, nes taip būtų nepaisoma sprendimuose dėl perkėlimo įtvirtinto solidarumo tikslo ir šių aktų privalomo pobūdžio. Galiausiai, priminęs, kad šie sprendimai dėl perkėlimo Čekijos Respublikai buvo privalomi visu jų taikymo laikotarpiu nuo priėmimo, Teisingumo Teismas nurodė, kad ši valstybė narė privalėjo laikytis šiuose sprendimuose nustatytų įsipareigojimų dėl perkėlimo, neatsižvelgdama į tai, ar Graikijos Respublikai ir Italijos Respublikai teikė kitos rūšies pagalbą.

PASTABA: Ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo valstybei narei, kuri neįvykdė iš Sąjungos teisės kylančių įsipareigojimų, gali pareikšti Komisija arba kita valstybė narė. Teisingumo Teismui konstatavus, kad įsipareigojimai neįvykdyti, atitinkama valstybė narė privalo nedelsdama įvykdyti šį sprendimą. Jeigu Komisija mano, kad valstybė narė neįvykdė sprendimo, ji gali pareikšti naują ieškinį dėl piniginių sankcijų taikymo. Tačiau, jei Komisijai nepranešama apie direktyvą į nacionalinę teisę perkeliančias nuostatas, jos prašymu Teisingumo Teismas gali paskirti piniginę sankciją jau pirmajame sprendime dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

⁵ Šių sprendimų 5 straipsnių 4 ir 7 dalys.